

העותרים: 1. גויא נימר גלטן ווין
2. יעל איזנברג

ע"י ב"כ עו"ד עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיב: משרד הפנים – רשות האוכלוסין וההגירה
באמצעות פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)

עיקרי טיעון מטעם העותרים

בהתאם לתקנה 14 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000 מתכבדים העותרים להגיש את עיקרי טיעוניהם. מסמך זה מצטרף לכתב העתירה מיום 8.2.2026 ובית המשפט הנכבד יתבקש לראות בו חלק בלתי נפרד מעיקרי הטיעון.

בכתב טענות זה יתייחסו העותרים לשני היבטים שעלו בתשובת המשיבה לעתירה: ראשית, הטענה כי ההחלטות השיפוטיות שניתנו בעבר בעניינם של העותרים נוגעות "לכל היותר" להליך מדורג שסופו בקבלת תושבות קבע, ואין להן כל נפקות לבקשת העותר להתאזרח; שנית, כי יש לסלק את העתירה על הסף, בתואנה שזוהי "עתירת אי מענה" שהתייתרה. על פי הטענה, המשיבה קיבלה "החלטה חדשה", ועל העותרים להגיש "ערר פנימי" על אותה החלטה, לפי נוהל שהמשיבה אימצה לעצמה, ובהמשך לעתור מחדש לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים.

נפתח ברקע ובעיקרי העתירה בתמצית, לאחר מכן נתאר את השתלשלות הדברים מאז הוגשה העתירה ובהמשך נדון בטענות אלה.

הרקע

1. העותרים הם בני זוג. העותרת 2 (להלן: **העותרת**) היא אזרחית ישראל והעותר 1 (להלן: **העותר**) הוא תושב קבע בישראל. העותר הוא אזרח סודן, מבקש מקלט, שהגיע לישראל בשנת 2007. את הרישיון לישיבת קבע בישראל קיבל בחודש נובמבר 2023 בסיום הליך מדורג כבן זוגה של העותרת. מעולם לא היתה מחלוקת, כי מדובר בבני זוג לקשר של אמת, החיים יחדיו חיי משפחה ומקיימים משק בית משותף. זוגיותם נבחנה משך שנים על ידי המשיבה במסגרת ההליך המדורג, וזאת באמצעות שורה של מסמכים וראיונות שנערכו להם.

2. העותרים נאלצו לנהל סדרה של הליכים משפטיים, בעקבותיהם נקבע, כי העותר זכאי להשתלב בהליך המדורג ולסיימו ללא שיידרש להמציא מסמכים משלטונות סודן.

3. בית משפט נכבד זה דן בעניינם של העותרים. בפסק דינו עמד בהרחבה על עניינם של העותרים ועל חוסר יכולתו של העותר להמציא מסמכים מסודן. בית המשפט הנכבד קבע, כי "אין מחלוקת כי יעל וגויה חיים כבני זוג, והקשר הזוגי ביניהם כן ואמיתי, כפי שהתרשמה גם הרשות בראיונות

שערכה לשניים. אין גם מחלוקת כי הסיבה היחידה בשלה לא מאפשרים לשניים להשלים את ההליך המדורג היא העדרם של מסמכים הנדרשים על פי נוהל בני זוג". נפסק, כי "הרשות מודעת לקשיים בהשגת מסמכים ואימותם, ונראה כי עמידתה על הגשת המסמכים כתנאי להשלמת ההליך המדורג אינה בתום לב". בית המשפט הנכבד הורה, שהעותרים ימשיכו בהליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור ויסיימו אותו "ללא כל התניה של שלב כלשהו בנוהל בהמצאת מסמכים" (עמ"ן 4789-12-16 איזנברג נ' רשות האוכלוסין וההגירה (פסק דין מיום 11.9.2019) (להלן: עמ"ן 4789-12-16)).

4. המשיבה ביקש לערער על קביעות בית המשפט הנכבד, ואולם בקשת רשות ערעור שהגישה נדחתה על ידי בית המשפט העליון (בר"ם 6848/19 רשות האוכלוסין וההגירה נ' איזנברג (22.1.2023) (להלן: בר"ם 6848/19)).

5. כשנה לאחר קבלת מעמד הקבע, ביום 12.12.2024, העותר הגיש בלשכת המשיבה בתל אביב בקשה להתאזרח בישראל, לפי סעיפים 5 ו-6(ד) לחוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן: חוק האזרחות), ובהתאם לנוהל המשיבה ביחס להתאזרחות בן זוג של אזרחית ישראלית, שסיים את ההליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור, לפיו לא יידרש בנסיבות אלה ויתור על אזרחות זרה כתנאי להתאזרחות.

6. חרף חלוף הזמן הרב, הבקשה לא נענתה. העותרים שבו ופנו ללשכת המשיבה, ונמסר להם שהבקשה בטיפול. ביום 24.11.2025 שלחה לשכת המשיבה בתל אביב מכתב לעותר, בו דרשה ממנו להגיש לה "תצהיר בפני עורך דין מדוע אינך יכול להמציא את מסמכי הסף ממדינת מוצאך סודן, אף לא דרך מדינה שלישית או באמצעות קרובי משפחה ממדינת מוצאך".

7. ביום 1.12.2025 העותר מסר בלשכה תצהיר. בתצהירו עמד על כך שהרשות מודעת היטב לעניינו, לכך שאינו יכול לחזור לסודן או ליצור קשר עם רשויותיה, וכי אינו מתכוון לפנות לרשויות סודן בכל דרך. הוא עמד על ההליכים המשפטיים, ועל פסיקת בית המשפט באשר להתנהלותו חסרת תום הלב של המשיבה, שחוזרת על עצמה גם עתה. למעלה מן הצורך פירט את הידוע לו על אודות בני משפחתו – אלה שהלכו לעולמם, אלה שנפוצו כפליטים, אלה שהקשר עימם אבד ואלה שנהרגו במלחמה.

8. עוד זמן חלף, אבל המשיבה לא העניקה לעותר אזרחות. על רקע זה הוגשה העתירה.

העתירה בתמצית

9. בעתירה תוארו ההליכים שהעותרים נאלצו לנהל לאורך השנים, ובתוך כך השתלשלות ההליך בבר"ם 6848/19. במסגרת הדיון בבקשת רשות הערעור הציע בית המשפט העליון, שיוגש טופס בקשת מקלט חדש מטעם העותר, וזאת משום טענת המשיבה, כי יש בכך לסייע בידה לעמוד על היכולת להציג תיעוד. העותרים ניאותו לכך, לאחר שבית המשפט העליון הבהיר, כי לא יאפשר למשיבה "לגרור" את העותרים לבירור בקשה חדשה, וכי הדבר נועד אך ורק "לנקות את השטח מרעשי רקע מיותרים", וכדי ש"נוריד את הדבר הזה מסדר היום". למרות זאת, בהמשך אותה הליך התעקשה המשיבה להוסיף ולבדוק את בקשת המקלט, ולקשור בינה לבין דרישתה להצגת מסמכים לצורך הסדרת מעמדו של העותר. בית המשפט העליון לא איפשר לה זאת. העותרים הסכימו כי כל שייערך לעותר הוא ריאיון זיהוי בלבד, ובית המשפט העליון עיגן זאת בהחלטתו.

לאחר שנערך ראיון שכזה, ביום 1.5.2022 הודיעה המשיבה לבית המשפט העליון, כי העותר זוהה על ידה כ"כנתין חבל נובה שבסודן".

10. המשיבה עמדה על המשך בירור בקשת רשות הערעור (ועל "החלטה" שקיבלה אגב כך, הרלוונטית גם לענייננו, נרחיב עוד בהמשך), ואולם בית המשפט העליון דחה, כאמור, את בקשת רשות הערעור, והבהיר שפסק דינו של בית המשפט הנכבד בעמ"ן 4789-12-16 "קיים ויש לנהוג כך" ביחס לעותרים. "יש פסק דין", אמר עוד. פסק הדין בעמ"ן 4789-12-16 הפך חלוט.

11. למרות זאת, המשיבה לא הסכימה להעניק לעותר רישיון לשיבת קבע במועד שנפסק, ונדרשה בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט לבית משפט נכבד זה, על מנת שהמשיבה תסיים את ההליך המדורג ותקנה לעותר ביום 13.11.2023 רישיון לשיבת קבע בהתאם לפסק הדין (גם להתנהלות המשיבה בעניין זה קשר לענייננו, ואף בנוגע לכך נרחיב עוד בהמשך).

12. העותרים גוללו בעתירתם את הטיפול בבקשה להתאזרחותו של העותר, והציגו את נוהל המשיבה הרלוונטי – נוהל רשות האוכלוסין וההגירה מספר 4.4.0001 (נוהל הטיפול בבקשת התאזרחות לפי סעיפים 5,6,8 לחוק) (להלן: **הנוהל**) – כנוסחו בעת הגשת הבקשה להתאזרחות, ואשר חל על עניינם (אמנם, המשיבה ערכה תיקונים בנוהל לאחר הגשת הבקשה להתאזרחות, ואולם, כמפורט בעתירה, הדין אינו מתיר, ככלל, החלה רטרואקטיבית של מדיניות חדשה בנסיבות שבהן מדובר בהוראה שאינה מיטיבה). העותרים הפנו לסעיף ב.8.8. לנוהל במועד הגשת הבקשה, ולפיו "בני זוג ידועים בציבור של אזרח ישראלי, אשר קיבלו רישיון לשיבת קבע עם תום ההליך המדורג ועל פי נוהל 5.2.0009 – יוכלו להגיש בקשה להתאזרחות, כל זאת במידה וממשיך להיות קשר זוגי כנה עם בן הזוג הישראלי. התאזרחותם לא תותנה בויתור על אזרחותם הקודמת". כפי שפורט בעתירה, סעיף זה הותקן בעקבות עתירה שהוגשה לבית המשפט הגבוה לצדק וצו על תנאי שניתן בה.

13. בחלק המשפטי עמדו העותרים על מעמדן החוקתי של הזכות לחיי משפחה ושל הזכות לשוויון, מהם נגזרת החובה לשמור על אחידות הסטטוס המשפחתי בישראל. עוד עמדו על כך, שבהתקיים קשר כן בין בני זוג, חיי משפחה, משק בית משותף ומרכז חיים בישראל, ובהיעדר מניעה ביטחונית או פלילית אינדיבידואלית – בני זוג יכולים להשתלב בהליך להסדרת מעמד, להתקדם בו על יסוד בחינה עתית של אותם פרמטרים, והם יכולים גם לסיימו ברכישת אזרחות, ללא שההליך יהפוך "מסע התשה ללא תוחלת".

14. אין ספק, כי העותר עומד בתנאי ההתאזרחות שבסעיף 5 לחוק האזרחות (בגיר הנמצא בישראל מאז שנת 2007 ולא יצא ממנה, זכאי לשבת בישראל ישיבת קבע, השתקע בישראל ויודע עברית). עוד אין ספק, כי הוא עומד בתנאי הנוהל, משום שסיים את ההליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור, ולכן זכאי לפטור מן הדרישה לויתור על אזרחותו הסודנית, לפי סעיף 6 לחוק האזרחות.

15. אין אינטרס שייפגע ממתן אזרחות לעותר. המשיבה אינה יכולה לנמק מדוע לא תאפשר לעותרים ליהנות מזכותם לאחידות הסטטוס המשפחתי. העותר כיום תושב קבע. ככזה הוא מחזיק בתעודת זהות ישראלית, וימשיך להחזיק בה גם לאחר שיתאזרח. הוא נהנה מחופש תנועה מלא בישראל, וזה יוותר לו גם כאזרח. הוא זכאי לעבוד בכל עבודה, וימשיך להיות זכאי לכך כאזרח. מערך זכויותיו הסוציאליות לא ישתנה. הוא זכאי להשתתף בבחירות לרשות המקומית בה הוא

מתגורר, ויוכל גם אם יהיה אזרח. ההבדל המרכזי, על פי פסיקת בית המשפט העליון, הוא הזכות לבחור ולהיבחר לכנסת והזכות לקבל דרכון ישראלי.

16. לעותרים אינטרס בהתאזרחותו של העותר – באחידות, כאמור, של הסטטוס המשפחתי; בשילובו של העותר בישראל במעמד שווה לזה של העותרת; בזכותו להצביע בבחירות במדינתו, שהקנתה לו תושבות קבע, בה בת זוגו והוא הקימו את ביתם; וביכולתו לקבל דרכון ישראלי, שיאפשר לעותרים לנסוע יחדיו בעולם (המחזיקים בתעודת מעבר נדרשים לבקש ולקבל אשרת כניסה מבעוד מועד לרבות מהמדינות). למרות כל אלה המשיבה אינה מעניקה לעותר אזרחות. בכך, כפי שפורט, היא חותרת תחת חובת הנאמנות וההגיונות החלות עליה, ואינה נוהגת בסבירות.

17. המשיבה גילתה דעתה, כי הנושא היחיד שמעסיקה הוא חוסר יכולתו של העותר להמציא מסמכים מסודן. ברם, עניינים אלה, כאמור, נדונו בהרחבה והוכרעו, והמשך עמידה עליהם אינה בתום לב. ככל שהמשיבה מבקשת לשוב ולהתדיין בעניינים שנדונו והוכרעו, יש לסלק את טענותיה. בעניינים של אותם צדדים, המעלים את אותה סוגיה, שנדונה והוכרעה באופן מפורש ומפורט – חל הכלל של "השתק פלוגתא".

התפתחויות לאחר הגשת העתירה

18. בהחלטה מיום 11.2.2026 קבע בית המשפט הנכבד: "בשים לב להכרעות בית המשפט בהליכים הקודמים באשר לחוסר האפשרות להשיג מסמכים מסודן (הן בבית משפט זה, הן בבית המשפט העליון), היה מצופה מהרשות לא לחזור ולבקש את אותם מסמכים". בית המשפט הנכבד הוסיף: "ככל שעל אף האמור עומדת המשיבה על החלטתה, תוגש תשובה לעתירה (לא תגובה מקדמית)... לתשובה יצורף תצהיר לעניין העובדות שבה". בית המשפט הנכבד הורה על הגשת התשובה עד ליום 2.3.2026 ודיון בעתירה נקבע ליום 10.3.2026.

19. בבקשתה מיום 2.3.2026 ביקשה המשיבה ארכה להגשת "תגובה", ולא תשובה, ודחיית מועד הדיון עד לאחר תום תקופת החירום. הבקשה נומקה במבצע "שאגת הארי", המצב בעורף ומתכונת העבודה המצומצמת. לצד זאת נמסר, כי במסגרת הבחינה שנערכה על ידי המשיבה לאחר הגשת העתירה, העותרים הוזמנו לראיון בלשכת המשיבה בתל אביב ביום 15.3.2026, וכי לאחריו תתקבל החלטת המשיבה בבקשת העותר להתאזרחות. המשיבה טענה, כי עניינה של העתירה ב"אי-מענה", וכי מענה שיינתן ייתר את ההליך.

20. העותרים מסרו בתגובה, כי הגם שזוגיותם מוכרת למשיבה היטב, הם אינם מתנגדים לראיון, ככל שיש בכך להבטיח כי סמוך לאחריו תוענק לעותר אזרחות. העותרים הוסיפו, כי מטעם זה בלבד הם מסכימים לדחייה קצרה של המועד להגשת תשובה, כך שייקבע לאחר מועד הראיון ב-15.3.2026, ולקביעת הדיון סמוך לאחר מכן. העותרים הוסיפו, כי אינם מסכימים לבקשת המשיבה לדחות את התשובה ואת הדיון למועד בלתי ידוע; כי אינם מקבלים את סיווג ההליך כ"אי-מענה" (הסעד שנתבקש בעתירה הוא זה שהתבקש מן המשיבה – להקנות לעותר אזרחות ולא "לענות"); ובנסיבות התנהלותה של המשיבה בעניינים של העותרים, הם אף אינם סבורים כי כל "החלטה", תהיה אשר תהיה, תייתר את ההליך. העותרים הוסיפו עוד, שההליך יתייתר אם המשיבה תעניק לעותר אזרחות, כמבוקש בעתירה. ככל שהמשיבה תחליט שלא להעניק לעותר אזרחות, תתכבד ותגיש תשובתה לעתירה.

21. בהחלטתו מיום 3.3.2026 הורה בית המשפט הנכבד ביום 3.3.2026, כי בשל מצב החירום הדיון

יידחה ליום 14.4.2026, וכי כתב תשובה יוגש עד ליום 23.3.2026. בית המשפט הנכבד הוסיף: "ככל שתינתן לעותר אזרחות קודם למועד הדיון, תודיע על כך המשיבה לבית המשפט והדיון יבוטל".

22. הקורות לאחר מכן מתוארים במכתביו של ב"כ העותרים לב"כ המשיבה מן הימים 15.3.2026 ו-18.3.2026.

23. בקליפת אגוז: העותרים הגיעו ללשכת המשיבה בקריית הממשלה בתל אביב בבוקר יום 15.3.2026, על פי הזימון שנשלח אליהם וכאמור בבקשת המשיבה מיום 2.3.2026. הגם שטרם הגעתם ללשכה ניסו לברר האם הראיון נדחה או בוטל, לא התקבל מענה מן המשיבה. העותרים נאלצו להמתין במקום שעה ארוכה, ולבסוף עזבו, משום שאיש לא המתין להם. אף על פי שלא התבקשו, וכדי שלא לעכב את ההחלטה בבקשה בדרישות נוספות, העותרים הכינו מבעוד מועד והביאו איתם רשימה ארוכה של מסמכים כדי להציגם בלשכה. למכתב מיום 15.3.2026 צורפו כמה מהמסמכים, לרבות מכתבים מקרובי משפחה וחברים על הקשר בין העותרים. נמסר, שהמשיבה מוזמנת ליצור קשר, ככל שהדבר נחוץ, עם כל אחד ואחד מהם ולשאול אותם אודות העותרים והקשר ביניהם. עוד נמסרה רשימת המסמכים הנוספים שבידי העותרים (שממילא לא התבקשו להביא עימם), והובהר שאלה יועברו למשיבה מיד, אם אך יתבקשו. המכתב נחתם בכך שהעותרים הם בני זוג לקשר של אמת – איש אצל המשיבה מעולם לא כפר בכך – ואף בני משפחתם וחבריהם יוכלו להעיד על כך, כפי שעשו כל השנים. נוכח התנהלות המשיבה, כאמור בעתירה ובמכתב מיום 15.3.2026, ולאור החלטות בית המשפט הנכבד, המשיבה התבקשה להעניק לעותר אזרחות.

העתק המכתב מיום 15.3.2026 מצ"ב ומסומן א'.

24. בעקבות המכתב, המשיבה בכל זאת מצאה לקיים את הראיון, והעותרים הוזמנו להגיע ביום 18.3.2026. ב"כ העותרים הבהיר לב"כ המשיבה, שמדובר בראיון בעניין זוגיותם של העותרים בלבד, וכך סוכם. זאת, כפי שהובהר, על רקע ניסיון העבר, והשאלות שהופנו אל העותרים בראיונות הנוגעים לזוגיותם בעניין השגת מסמכים מסודן. חרף יממה קשה לעורף, והתרעות ואזעקות במהלך הלילה, העותרים התייצבו בלשכה ורואיינו. בשל המצב ב"כ העותרים לא יכול היה ללוותם. המשיבה, על פי מדיניותה, אינה מוסרת עותקים של הפרוטוקולים בידי המרואיינים לאחר הראיון, כך שאלה לא נמסרו לעותרים. הגם שסוכם, כאמור, מבעוד מועד שהראיון יעסוק בזוגיות בלבד, העותרים בכל זאת שבו ונשאלו גם על אודות עניין שנטחן עד דק בהליכים קודמים – ניסיונם להשיג בשנת 2014, לפני 12 שנים (!), דרכון סודני עבור העותר, על ידי משלוח שלו לגרמניה (ר' פסקאות 1.4.1, ב, 2.4.2 ד ו-10.2 לפסק הדין בעמ"ן 16-12-4789). העותרים שבו והביאו איתם את כל המסמכים, שצורפו או צוינו במכתב בא כוחם מיום 15.3.2026. הם לא התבקשו למסור איזה מהם. במכתב מיום 18.3.2026 המשיבה שבה והתבקשה להעניק לעותר אזרחות.

העתק המכתב מיום 18.3.2026 מצ"ב ומסומן ב'.

25. חרף החלטות בית המשפט הנכבד, ביום 22.3.2026 לא הוגש כתב תשובה, אלא במקום זאת הודעה ו"בקשה למחיקת העתירה בשל התייתרותה". המשיבה צירפה "החלטה" לדחות את בקשת העותר להתאזרח, בהתבסס על אותן טענות בעניין הצורך בזיהוי העותר באמצעות דרכון

מסודן. כזכור, פסקה 10.2 לפסק הדין, החותמת עניין זה, מסתיימת בקביעה: "הרשות מודעת לקשיים בהשגת מסמכים ואימותם, ונראה כי עמידתה על הגשת המסמכים כתנאי להשלמת ההליך המדורג אינה בתום לב". חוסר תום לב זה, התברר, בעינו עומד. אין מדובר ב"החלטה" כלל, אלא באותם טעמים שבגינם הוגשה עתירה זו, ושבגינם נאלצו העותרים לנהל הליכים משפטיים משך שנים.

26. אלא מאי? על "ההחלטה" חתומה גב' סיגלית בר, מנהלת מרחב תל אביב אצל המשיבה בכבודה ובעצמה. ישאל השואל, מדוע לא ראש ענף אזרחות בלשכה בתל אביב, או ראש הצוות הממונה, או סגנית מנהלת הלשכה או אפילו מנהלת הלשכה? על שום מה דילגו על כל אותם גורמים וטיפסו עד למנהלת המרחב? התשובה לכך נעוצה בהפניית המשיבה את העותרים להגיש "ערר" על "ההחלטה", לפי נוהל 1.6.0001. על פי סעיף ג.2.ב. לאותו נוהל, לו "ההחלטה" היתה מתקבלת על ידי מי בלשכה בתל אביב, ערר היה מוגש לגורם בכיר יותר בלשכה או במרחב, שהבכירה שבהם היא מנהלת המרחב. ואולם, עוד על פי אותו סעיף לנוהל, ערר על "החלטה" של מנהלת המרחב, אינו נדון עוד במרחב, אלא מטפס אל מנהלת אגף במטה רשות האוכלוסין וההגירה, שמושבה, כידוע, בירושלים, ולכן עתירה על החלטתה תגיע לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים. אין זאת אלא "פורום שופינג" פסול, ותו לא. התנהלות שאף היא אינה אלא חוסר תום לב (בסוגייה זו ר', למשל: רע"ם (ת"א) 3-10-22 פבליוק נ' רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים (11.1.2023); כן ר' בר"ם 2071/23 רשות האוכלוסין וההגירה נ' פבליוק (7.8.2023), שם נקבע כי שאלת הסמכות המקומית לא הוכרעה).

27. לא זו אף זו, המשיבה הגדילה עוד חוסר תום לב, ולראשונה אי פעם ביחס לעותרים, טענה כי בראיון לבחינת הקשר הזוגי שנערך ביום 18.3.2026, "התגלו סתירות מהותיות וממנו לא עלתה התרשמות כי המדובר בקשר כן ברמה הנדרשת להוכחה לצורך מתן פטור מוויתור על אזרחות אחרת (הזרה)". פרוטוקול של הראיון לא צורף, על מנת שלא יעלו כל אותם עניינים רבים שהעותרים השיבו עליהם כפי שבני זוג לקשר של אמת היו משיבים, אלא צוין מספר מצומצם של עניינים מגוחכים, מעליבים ממש, שלטענת המשיבה עלו בראיון – עניינים שלעותרים אין קושי להשיב לכל אחד מהם בפשטות, להפריכם, ולתמוך אף בתצהירים ובמסמכים נוספים. עם זאת, על מנת להשיב לכך, נחוץ תחילה הפרוטוקול שלא נמסר ולא הוצג אף לבית המשפט הנכבד, וב"כ העותרים פנה בעניין לב"כ המשיבה עם קבלת הבקשה וההודעה.

העתק המכתב מיום 22.3.2026 מצ"ב ומסומן ג'.

28. העותרים הגישו בקשה לבית המשפט הנכבד, וביום 23.3.2026 הורה בית המשפט למשיבה למסור לב"כ העותרים מיידי, ולא יאוחר מיום 26.3.2026, את הפרוטוקולים של הראיונות. בית המשפט הנכבד הוסיף, כי ראוי למסור את הפרוטוקולים במועד עריכת הראיון, כשהזכרון עוד טרי, ובמיוחד כשהראיון אינו מוקלט ונערך בתקופת חירום. עוד הורה בית המשפט הנכבד, כי גב' סיגלית בר, מנהלת המרחב תגיש תצהיר מלא, לא בג"צי, בו יובהר מדוע התקבלה החלטה על ידה בתיק זה בניגוד להתנהלות המשיבה בתיקים אחרים; כי יוגש תצהיר מלא, לא בג"צי, של מי שפעלו במשיבה בעניינם של העותרים; וכי תוגש תשובה לעתירה, כאמור בהחלטות הקודמות, עד ליום 9.4.2026, שתתייחס לעתירה, ולא בקשה למחיקת העתירה בשל מתן ההחלטה החדשה.

29. ביום 25.3.2026 מסרה המשיבה את הפרוטוקולים, ולבקשת ב"כ העותרים גם הגישה אותם לבית המשפט הנכבד.

30. בעקבות בקשה שהגישה המשיבה, בהסכמת העותרים, האריך בית המשפט הנכבד ביום 26.3.2026 את המועד להגשת התשובה עד ליום 15.4.2026, והוסיף שכל יתר רכיבי החלטה מיום 23.3.2026 יעמדו בעינם.

הפנייה אל המשיבה בעניין טענותיה חסרות תום הלב באשר לקשר בין העותרים

31. ביום 14.4.2026, עובר להגשת תשובה לעתירה, פנה ב"כ העותרים אל ב"כ המשיבה. זאת, בתקווה, שמא תקווה תמימה, כי אם הדברים יעמדו לנגד עיניה של המשיבה לא תשוב ותיכשל בתשובתה. ב"כ המשיבה אישרה את קבלתו באותו היום.

העתק המכתב מיום 14.4.2026 מצ"ב ומסומן ד'.

32. במכתב נטען, שמזה שנים המשיבה גוררת את העותרים בחוסר תום לב בדרך חתחתים, סורקת את בשרם במסרקות ברזל, פוגעת בכבודם, בפרטיותם בזכותם לחיי משפחה ולשוויון, ומצריכה אותם לשוב ולנהל עוד ועוד הליכים משפטיים.

33. ואולם, העלבון הצורב שנאלצו לחוות זו הפעם מפקידה בכירה במדינתם, שמעזה לטפול עליהם כי עולות "שאלות באשר לכנות ולסוג הקשר ביניכם", מהווה שיא חדש של נבזות. דומה, כי שוב נשתכחו מן המשיבה דבריו הנכוחים של בית המשפט העליון:

"חשוב לזכור כי כל אחד מהפונים למשיב בבקשת מעמד בישראל הוא עולם ומלואו, וכי כל החלטה המתקבלת בעניינו... עשויה להיות הרת גורל ובעלת השפעה דרמטית על חייו, על כבודו ועל יתר זכויותיו של הפונה. פועל יוצא הכרחי מכך הוא כי לכל בקשה לקבלת מעמד בישראל המונחת לפני המשיב מצוים הוא וכל הפועלים מטעמו להתייחס ברגישות ובתשומת לב הן בעת בדיקת הבקשה בישראל, ... הן – כאשר הדברים מגיעים לידי כך – בעת ניהול ההליך המשפטי. כך, ובעיקר, ראוי למשיב שלא להיגרר לקביעה כי המבקש אינו דובר אמת, או כי מסמכיו מזויפים, אלא אם יש בידיו ראיות ממשיות להוכחתן של טענות כה חמורות." (בג"ץ 3944/99 מקסימוב נ' משרד הפנים – מינהל האוכלוסין, פ"ד נח(1) 919, 935-936 (2003) (להלן: עניין מקסימוב)).

34. עוד נכתב, כי מעולם לא היתה מחלוקת, כי העותרים הם בני זוג לקשר של אמת. המשיבה שבה על כך בעצמה בכתבי הטענות שהגישה בהליכים בעניינם, ובהחלטות שקיבלה. המשיבה הופנתה בעניין זה, למשל, להחלטתה של גבי רונית אליאן, מנהלת אגף אשרות ומעמד, מיום 28.9.2023 בעניין סיום ההליך המדורג (להלן: **מכתבה של גבי אליאן מיום 28.9.2023**). גבי אליאן מתארת בו את השתלשלות ההליך המדורג, מציינת שנבדקו הראיונות וכנות הקשר, וכי על סמך זאת היא מחליטה לקצר את ההליך המדורג במספר חודשים (החלטה זו ניתנה בעקבות בקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט בעמ"ן 16-12-4789).

העתק מכתבה של גבי רונית אליאן מיום 28.9.2023 מצ"ב ומסומן ה'.

35. עוד נכתב, כי הגם שזוגיותם מוכרת למשיבה היטב, העותרים לא התנגדו לקיום ראיון גם הפעם, ככל שיש בכך להבטיח כי סמוך לאחריו תוענק לעותר אזרחות. כאמור, אף על פי שלא התבקשו, וכדי שלא לעכב את החלטה בבקשה בשל דרישות נוספות, הם הכינו מבעוד מועד והביאו איתם רשימה ארוכה של מסמכים כדי להציגם בלשכה. למכתבו של בא כוחם מיום 15.3.2026 צורפו

כמה מהם, לרבות מכתבים מקרובי משפחה וחברים על הקשר בין העותרים. נמסר, שהמשיבה מוזמנת ליצור קשר, ככל שהדבר נחוץ, עם כל אחד ואחד מהם ולשאול אותם אודות העותרים והקשר ביניהם. עוד נמסרה רשימת המסמכים הנוספים שבידי העותרים (שממילא לא התבקשו להביא עימם), והובהר שאלה יועברו למשיבה מיד, אם אך יתבקשו.

36. ב"כ העותרים עמד על כך, שהתנהלותה של המשיבה בעקבות זאת מלמדת, שחוסר תום ליבה ביחס לעותרים בעינו עומד. ה"החלטה" של גב' בר אינה החלטה כלל, אלא עוסקת באותם טעמים שבגינם הוגשה עתירה זו, ושבגינם נאלצו העותרים לנהל הליכים משפטיים משך שנים. לא זו אף זו, המשיבה הגדילה עוד חוסר תום לב, ולראשונה אי פעם ביחס לעותרים, טענה כי בראיון לבחינת הקשר הזוגי שנערך ביום 18.3.2026, "התגלו סתירות מהותיות וממנו לא עלתה התרשמות כי המדובר בקשר כן ברמה הנדרשת להוכחה לצורך מתן פטור מווייתור על אזרחות אחרת (הזרה)". כאמור, פרוטוקולים של הראיונות לא צורפו, על מנת שלא יעלו כל אותם עניינים רבים שהעותרים השיבו עליהם כפי שבני זוג לקשר של אמת היו משיבים, אלא צוין מספר מצומצם של עניינים מגוחכים, מעליבים ממש, שלטענת המשיבה עלו בראיון – עניינים שלעותרים אין קושי להשיב לכל אחד מהם בפשטות, להפריכם, ולתמוך אף בתצהירים ובמסמכים נוספים.

37. בעקבות החלטת בית המשפט הנכבד הועברו לידי העותרים הפרוטוקולים של הראיונות מיום 18.3.2026. הללו אך מחזקים את המסקנות בדבר זוגיות העותרים, ומקריאתם קשה להבין כיצד, להוציא חוסר תום לב, מעזה המשיבה לפקפק בכך. העותרים מכירים זה את זה לפרטי פרטים, ומשיבים תשובות זהות, המעידות על האינטימיות ביניהם. הם מספרים על חייהם, ביתם, עבודותיהם, חוויותיהם המשותפות, [...] ועוד ועוד.

38. ב"כ העותרים התייחס במכתב לאותם עניינים שגב' בר מעזה להסיק מהם את מסקנתה המבישה והפוגענית.

39. [...]

40. [...]

41. [...]

42. [...]

43. [...]

44. [...]

45. מכתבה של גב' בר כולל עוד טעויות בתיאור השתלשלות הדברים, אבל לאלה אין חשיבות כעת, זולת לציין כי טעויותיה של המשיבה ביחס לעותרים עלולות להיות הרות גורל. ב"כ העותרים הדגים זאת בעניין אחד – ייחוס לעותר כי הוא אזרח דרום סודן גם ביום 9.7.2020. לא נרחיב ביחס לדברים כדי לא להלאות ונפנה את בית המשפט הנכבד לאמור במכתב. הגם שהמשיבה מודעת לכך שמדובר בטעות שלה, והגם שנערכו אליה פניות חוזרות ונשנות בעניין, והדברים פורטו שוב אף במכתב שנשלח ערב הגשת כתב התשובה, היא לא היססה לשוב על טעותה זו גם בכתב התשובה. די לציין בהקשר זה, כי טעויותיה של המשיבה הן חמורות ומסוכנות. כשהיא דבקה בהן, הגם שהועמדה עליהן, החומרה היא יתרה.

46. המכתב סוכם בכך שהעותרים הם בני זוג לקשר של אמת, ואין בטענותיה של המשיבה בעניין זה דבר, זולת פגיעה חמורה בעותרים וחוסר תום לב.

47. [...]

כתב התשובה מטעם המשיבה

48. חרף החלטותיו המפורשות של בית המשפט הנכבד מיום 23.3.2026 ומיום 26.3.2026, ולפיהן המשיבה תגיש כתב תשובה ולא בקשה למחיקתה של העתירה – המשיבה בשלה. למכתב ב"כ העותרים מיום 14.4.2026 לא התייחסה כלל, ועמדה על "ההחלטה" של גבי בר כלשוונה. לתשובה צורף תצהיר מטעמה של גבי בר בלבד.

49. כתב התשובה נפתח בדרישה לסילוק העתירה על הסף. שוב נטען כי מדובר ב"עתירת אי מענה"; כי המשיבה מתעקשת שיוגש לה "ערר פנימי", לפי נוהל שאימצה, ורק לאחר "מיצוי הליכים" שכזה, שמי יודע האם ייענה, יתאפשר לעותרים לעתור – ואולם לבית משפט במחוז אחר, כמובן.

50. ביחס לעתירה לגופה, המשיבה שבה על טענותיה, כי ללא מסמכים מסודר, לא יתאפשר לעותר להתאזרח. בעניין הקביעות המשפטיות בהליכים הקודמים טענה, כי אלה נוגעות "לכל היותר" להליך שסופו בקבלת תושבות קבע, ואין להן כל נפקות לבקשת העותר להתאזרח.

51. העותרים פרסו, כאמור, את טענותיהם בעתירה, ולא ישובו עליהן. נתייחס להלן לשני היבטים אלה בלבד, ואולם בסדר הדברים כפי שקבע בית המשפט הנכבד – תחילה לגוף העניין, ולאחר מכן לטענה כי יש לסלק את העתירה.

לטענה בדבר נפקות ההכרעות בהליכים הקודמים

52. לא נלאה מלשוב על הדברים. בית המשפט הנכבד דן בעמ"ן 4789-12-16 בהרחבה בעניינם של העותרים ובחוסר יכולתו של העותר להמציא מסמכים מסודר. בית המשפט הנכבד פסק, כי "הרשות מודעת לקשיים בהשגת מסמכים ואימותם, ונראה כי עמידתה על הגשת המסמכים כתנאי להשלמת ההליך המדורג אינה בתום לב". בית המשפט הנכבד הורה, שהעותרים ימשיכו בהליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור ויסיימו אותו "ללא כל התניה של שלב כלשהו בנוהל בהמצאת מסמכים". קביעותיו הפכו חלוטות עם מתן פסק הדין בבר"ם 6848/19.

53. אף על פי כן, המשיבה אינה מהססת לשוב על טענותיה שנדונו ונדחו. בין היתר היא מבקשת להסתמך על פסקי הדין בעמ"ן (תל אביב) 68035-06-18 **צלאחת נ' רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול** (9.7.2019) (להלן: עניין **צלאחת**) ובעע"ם 10667/05 **סראחין נ' שר הפנים** (10.5.2026) (להלן: עניין **סראחין**). אלא שהדברים עלו גם בהליכים קודמים. המשיבה ביקשה להסתמך על פסק הדין בפרשת **סראחין** ועל פסק הדין בעניין **צלאחת** במסגרת בקשת רשות הערעור בבר"ם 6848/19 (ר' פסקאות 45 ו-54 לבקשת רשות הערעור). בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור ולא התערב בפסק דינו של בית המשפט הנכבד בעמ"ן 4789-12-16.

העתק בקשת רשות הערעור בבר"ם 6848/19 (להלן: **בקשת רשות הערעור**) מצ"ב ומסומן ו'.

54. כאמור בעתירה, ככל שהמשיבה מבקשת לשוב ולהתדיין בעניינים שנדונו והוכרעו, יש לסלק את טענותיה. בעניינם של אותם צדדים, המעלים את אותה סוגיה, שנדונה והוכרעה באופן מפורש

ומפורט – חל הכלל של "השתק פלוגתא" (ר' ע"א 9656/08 **מדינת ישראל נ' סעידי**, פסקה 18 לפסק הדין והמובאות שם (15.12.2011)).

55. ובכל זאת טוענת המשיבה בתשובתה, כי "ההחלטה על מתן אזרחות אינה שקולה להחלטה על מתן תושבות קבע" (פסקה 58 לכתב התשובה), ובהמשך מוסיפה:

"... ההחלטות השיפוטיות שניתנו בעניינים של העותרים דנא ונזכרו לעיל, כמו גם בעתירה עצמה, נוגעים כולם [הטעות במקור, ע"פ] לויתור על דרישת המסמכים בכל הנוגע להליך המדורג במסגרת נוהל חיים משותפים אשר יכול להוביל את בן הזוג הזר, לכל היותר לקבלת מעמד של תושב קבע, כפי שניתן בענייננו בסופו של יום לעותר. זה היה ההליך שהוגש ואלו היו גדרותיו." (פסקה 70 לכתב התשובה).

56. האמנם? בית המשפט הנכבד יופנה שוב אל בקשת רשות הערעור שהגישה המשיבה לבית המשפט העליון (נספח ו'). **המשיבה שבה והבהירה בבקשת רשות הערעור, כי עסקינן בסוגיה שסופה באזרחות, וביקשה את התערבות בית המשפט העליון בפסק דינו של בית המשפט הנכבד על מנת שהעותר לא ירכוש אזרחות ללא שיוצגו מסמכים מסודר. נפנה לדברים להלן.**

57. בפסקאות 35 ו-36 לבקשת רשות הערעור הפנתה המשיבה להוראות חוק האזרחות, וכרכה בו את נוהל בני זוג ידועים בציבור. בהמשך לכך טענה כדלקמן:

"המדינה תטען כי הצגת המסמכים המבוקשים, מקוריים או מאומתים כתנאי סף למתן מעמד בישראל הינה דרישה ראויה והכרחית, בראש ובראשונה לצורך עמידה על זהותו של המבקש והצורך, ככל שנדרש, לקיים בדיקות שונות, בטרם מתן מעמד בישראל. ודוק, המדובר במסמכים מהותיים אשר יש בהם ללמד על זהותו של המבקש, גילו ומצבו האישי, וכן על עברו הפלילי (ככל שישנו), נתונים הרלוונטיים לבחינת מבקש המעמד ורישומו במרשם האוכלוסין בישראל כתושב ארעי מסוג א/5... הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר המעמד המבוקש במסגרת ההליך המדורג הוא מעמד של תושבות קבע **ולבסוף אזרחות**." (פסקה 54 לבקשת רשות הערעור. ההדגשה הוספה).

ועוד:

"בבסיס הדרישה להצגת מסמכים תכליות נוספות מעבר לזיהויו של המבקש, בהן הגנה על הציבור מפני בעלי עבר פלילי, בחינת מעמד אישי לצורך מניעת ביגמיה המהווה עבירה פלילית בדין הישראלי וכן מניעה של ניצול ההליך המדורג לקבלת **אזרחות** מטעמים זרים." (פסקה 55 לבקשת רשות הערעור. ההדגשה הוספה).

58. אם כן, בניגוד לנטען בכתב התשובה, כי ההליך שהתנהל בעניינם של העותרים והקביעות בו נוגעים "לכל היותר לקבלת מעמד של תושב קבע", וכי "אלו היו גדרותיו", בפני בית המשפט העליון טענה המשיבה שמשמעות פסק דינו של בית המשפט הנכבד תהא הענקת אזרחות ללא מסמכים. למרות זאת, בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור.

59. המשיבה מושתקת מלנסות ולהתדיין שוב באותה סוגיה שנדונה והוכרעה.

לטענה כי יש לסלק את העתירה על הסף

60. למרבה הצער, וכעניין שבשגרה, המשיבה אינה פועלת על פי חובתה שבדין, ופעמים רבות אינה משיבה לבקשות המופנות אליה. למבקשים אין מנוס, ובלית ברירה הם נאלצים לנהל הליכים משפטיים על מנת לקבל את שביקשו מן המשיבה. תחת לדון בהליך ולהכריע בו – לתת למבקש את יומו ולקדם את עניינו – אימצה לה המשיבה מדיניות כללית, ולפיה היא מסווגת הליכים משפטיים, על דעתה, כהליכי "אי מענה", משל היה מדובר בתופעה לגיטימית שיש לקבלה ולטפל בה בהשלמה ככזו.

61. לשיטת המשיבה, כל שעליה לעשות הוא להודיע, כי תיאות להשיב למבקש ולנקוב אגב כך בלוח זמנים כלשהו, או למסור את החלטתה. או אז היא דורשת לסלק את ההליך על הסף, בתואנה שעל המבקש למצות הליכים על פי נוהל שאימצה בדבר "עררים פנימיים" (נוהל המשיבה מס' 1.6.0001, שעניינו הטיפול בבקשות ובעררים על החלטות לשכות ומטה רשות האוכלוסין (להלן: **נוהל עררים**)), ולהגיש לאחר מכן הליך משפטי חדש.

62. כתוצאה מכך, למשיבה אין מוטיבציה לטפל כלל בבקשות ולהשיב להן מלכתחילה. היא יודעת, שעל מבקש שאינו מקבל מענה להיעזר בשירותים משפטיים ולנהל הליך משפטי, אם ידו משגת כלל לנהל הליך. אם לא יעשה זאת – השיגה המשיבה את מבוקשה והוא לא יקבל דבר. אם ינהל הליך – יינזק בכיסו, שהרי אף אם המשיבה תחויב בהוצאות, הללו לא יכסו ולו מקצת מן ההוצאות שבהן נושאים בפועל המבקש או בא כוחו. הטיפול בבקשה מתארך, ואחרי קבלת החלטה ב"ערר הפנימי", ייאלץ המבקש לשלם שוב כדי לנהל הליך נוסף, וחוזר חלילה.

63. כפי שעולה מענייננו, פרקטיקה פסולה זו משמשת לא רק להארכת הטיפול בבקשות, אלא גם לצרכי "פורום שופינג". נוהל עררים שאימצה לה המשיבה קובע מיהו הגורם שידון בערר על החלטה. הגם שבקשות אמורות להיות מטופלות, ככלל, על ידי הלשכות האזוריות, הרי שכמו בענייננו, המשיבה יכולה להבטיח באמצעות נוהל העררים שקבעה לה, שהערר הפנימי ידון על ידי גורם בכיר במטה רשות האוכלוסין וההגירה בירושלים, ועל ידי כך להבטיח עוד מיהי הערכאה שתדון בהחלטתה. התנהלות זו אינה אלא חוסר תום לב.

64. יש לשוב למושכלות יסוד.

65. "החלטה של רשות", בגינה מוגשת עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים, הנה "החלטה של רשות במילוי תפקיד ציבורי על פי דין, לרבות העדר החלטה וכן מעשה או מחדל" (סעיף 1 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000).

66. הפסיקה התייחסה לא אחת להעדר החלטות ולמחדלים של המשיבה, והדגישה כי על המשיבה לפעול בשימת לב מיוחדת להשפעה הרת הגורל של החלטותיה על חייהם, כבודם ויתר זכויותיהם של הפונים אליה בבקשות למעמד, וכי במסגרת הטיפול בבקשות אלה, כמו גם במסגרת הליכים משפטיים שמוגשים בעקבותיהן, על המשיבה לגלות רגישות רבה, ולהימנע מהפיכתם ל"מסע התשה ללא תוחלת" (בג"ץ 7139/02 **עבאס-בצה נ' שר הפנים**, פ"ד נו(3) 481, 489 (2003); עניין **מקסימוב**).

67. בית המשפט העליון הדגיש את תפקידה של מערכת המשפט להבטיח, שהמשיבה תמלא אחר חובותיה אלה:

"דרך זו שנטל לעצמו המשיב חירות להלך בה אינה מקובלת עלי. היא אינה מתיישבת עם מעמדו כרשות ציבורית, ועם העובדה שהוא משמש, בכל אשר הוא עושה, כנאמן הציבור; אין בה משום ביטוי לעקרון השירות, המחייב את המשיב לנהג את אורחותיו ביעילות ובמהירות הנדרשים; היא אינה עולה קנה אחד עם חובתו המוגברת של המשיב לנהוג על פי הדין, חובה הנמצאת מופרת כתוצאה מאי-כיבודן של החלטות שיפוטיות; היא אינה מבטאת את הרגישות ושימת הלב המיוחדות הנדרשות בעת טיפול בעניינים הכרוכים בקבלת מעמד בישראל, דוגמת עניינם של העותרים... העולה מן האמור הוא, כי המשיב אינו רשאי לנהוג בעותרים – כמוהם ככל פונה אחר – באופן בו הוא נוהג; המשיב אינו רשאי להותיר את עניינם תלוי ועומד בלא מענה ענייני, אגב התעלמות מהחלטות שיפוטיות; המשיב אינו רשאי להתיש את העותרים ללא תוחלת, לגרום להם להוצאות מיותרות ולעכב, אגב כך, את בירוור המהותי של עניינם. ואם נשתכחו מן המשיב טיבן של חובות בהן הוא חב, כי אז מחובתו של בית המשפט לשוב ולשנן באוזניו." (בג"ץ 10399/04 קופצ'נסקי בן אבדקול נ' משרד הפנים, מינהל האוכלוסין (3.8.2005)).

68. דברים דומים על תפקידו של בית המשפט נאמרו גם על ידי בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים:

"המשיבים אינם עושים את מלאכתם... כאשר מוגשת עתירה מתחילה משיכת חבל בין המשיבים לבין בית המשפט, כאשר המשיבים הופכים את בית המשפט לסניף משנה שלהם: דלפק קבלה ומזכירות גם יחד... בפועל המשיבים מכבידים על העותרים, גורמים להם להוצאות מיותרות בעניינים של מה בכך, ומשאירים את ענייניהם תלויים ועומדים בלא מענה ממשי וענייני... חובתו של בית המשפט היא לדאוג לעיגון עיקרון השירות, והכפפתן של רשויות המדינה אליו. עיקרון זה מחייב את בית המשפט למנוע התמשכות מיותרת של הליכים על חשבונם של מקבלי השירות. עקרון זה מחייב גישה רצינית לפניית הפרט, מניעת התעמרות, הטמעת ערכי שוויון, ושירוש זכויות יתר של בעלי כוח שלטוני או כוח אחר. זכויות הפרט אינן מסתיימות במתן הצהרות חגיגות. זכויות הפרט הן חומר של יום יום. אם הזכויות לא יעמדו במבחן המעשה, הן יהפכו עד מהרה למטבעות שחוקים המוטלים הלך ושוב, תוך יצירת אשליה חולפת של כיבוד זכויות, המתפוגגות בשל מחסומים בירוקרטיים בלתי עבירים, המוצבים על כל צעד ושעל." (עת"ם (ירושלים) 769/04 אבו מיאלה נ' משרד הפנים (14.10.2004)).

69. את יישום מדיניותה של המשיבה בדבר "אי מענה" ו"טיפול בבקשות ובעררים" יש לבחון בראי כל אלה, וכך עשה זה לא מכבר בית המשפט לעניינים מינהליים בבאר שבע בעניין שהובא בפניו. באותו הליך הוגש ערעור על החלטת בית הדין לעררים שקיבל את טענות המשיבה ומחק ערר, מהטעם שניתן "מענה" ויש לשוב ו"למצות הליכים", וזאת תחת לדון בדברים לגופם. בית המשפט עמד על כך שמדובר בפתולוגיה של המשיבה שאין להשלים עמה:

"נראה שהן המשיבה והן בית הדין לא בחנו כראוי את הודעת הערר של המערערים... המערערים פרסו שלל טענות מפורטות הנוגעות להתנהלות המשיבה

ולתקיפת נימוקי דחיית הבקשה לגופם. כך שטענת המשיבה לפני בית הדין ובפני בית משפט זה כאילו דובר בערר על אי מתן מענה, שגויה ומטעה.

המשיבה לא התייחסה, הן בהליך בבית הדין לעררים והן בתגובתה לערעור, לטענת המערערים על כך שבהתאם לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, יש לראות באי מתן מענה בחלוף לכל היותר שלושה חודשים, כהחלטה לסרב לבקשה ללא מתן נימוקים. טענה זו צוינה מפורשות על ידי המערערים הן בהליך בבית הדין והן בערעור כאן והמשיבה התעלמה ממנה.

לצד, התופעה לפיה עררים פנימיים על החלטות רשות האוכלוסין וההגירה אינם נענים במשך זמן רב מאוד, הרבה מעבר לזה שקבוע בחוק והרבה מעבר לסביר, באופן המאלץ את הנוגעים בדבר לפנות בערר לבית הדין לעררים ואז המשיבה מתעוררת להחליט בערר הפנימי וממהרת לבקש למחוק את הערר בבית הדין על הסף מהטעם של אי מיצוי הליכים, חוזרת על עצמה פעם אחר פעם עד כי נראה שהמדובר בתופעה קבועה. ענין זה מחייב תשומת לב של הממונים ותיקון המצב.

הרעיון העומד מאחורי החובה למיצוי הליכים בטרם פניה לבית המשפט הינו לאפשר לגופים המנהליים לקבל החלטות בעניינים שבתחום טיפולם, תוך שמירה על מסגרת דיונית ראויה. כאן, למעשה, המשיבה היא זו שפורעת את המסגרת הדיונית ואת הסדרים בכך שאינה עומדת בחובותיה ותחת התנצלות כלפי האזרח על כך היא מנצלת את התנהלותה הלקויה לדחיית עררים על הסף תוך הכבדה בלתי ראויה על האזרח ובזבוז זמן של כל הנוגעים בדבר.

סיכום הדברים בעניינם של המערערים הוא, שהערר שהם הגישו לבית הדין לעררים נדרש ושבנסיבות היה על המשיבה להגיב לערר לגופו והיה על בית הדין לברר את טענות המערערים, שכאמור פורטו בהרחבה בהודעת הערר, לגופן, או לפחות לאפשר לעוררים לתקן את הודעת הערר שלהם מבלי למחוק את הערר ולאץ אותם לשוב ולהגיש הליך מחדש.

בהתחשב בכל האמור, אני מקבל את הערעור, מבטל את פסק הדין של בית הדין לעררים... ומורה לבית הדין לדון בערר המערערים לגופו בהקדם האפשרי. (עמ"ן (באר שבע) 52706-09-25 ארליך נ' רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול (9.11.2025)).

70. כך בכלל, וכך גם בענייננו. התנהלות המשיבה ביחס לעותרים מזה שנים, דבקותה הקנאית בעמדתה שנדחתה בפסיקה, התעלמותה מפניות העותרים וממסמכים שהציגו לה עובר להגשת העתירה ולאחר מכן (אף שלא נתבקשו על ידה כלל), המסקנות המופרכות בדבר זוגיות העותרים, עצימת העיניים למכתב שנשלח ערב הגשת כתב התשובה (וקבלתו אושרה), והניסיון הבוטה למלט עצמה מבית משפט זה לערכאה אחרת (שלא זכה להתייחסות בתצהירה של גבי בר) – כל אלה מלמדים מעצמם שהמשיבה אינה פועלת בתום לב. חובתו של בית המשפט הנכבד להגן על העותרים מפני המשך ההתעמרות בהם, שאין בה ערך או תכלית לעצמה.

71. כל שיש בפי המשיבה להצדיק עצמה בעניין הוא שכך קובע נוהל עררים שקבעה לעצמה. ואולם:

"הנימוק הנ"ל שהסבירות והרציונל של ההחלטה הינו בעצם עיגונה בנוהל אינו יכול לעמוד והוא אף מקומם... נוהל אינו חזות הכל ועדיין יש לבחון את מידתיות ההחלטה בנסיבות הקונקרטיות." (עת"ם (תל אביב) 2149/06 ששונב נ' משרד הפנים (25.1.2007)).

72. ואכן, גם נהלי המשיבה והפרוצדורות שקבעה לעצמה נבחנים במבחני המידתיות, ושעה שהם פוגעים בזכויות העותרים, יש להצדיקם באינטרס ציבורי משמעותי:

"ככל שהזכות הנפגעת הינה בעלת משקל רב יותר, וככל שהפגיעה בה קשה יותר, כך נדרש קיומו של אינטרס ציבורי נוגד בעל עוצמה גדולה יותר כדי להצדיק את הפגיעה, שאם לא כן, עשויה הפגיעה להיחשב בלתי-מידתית. נדרש מיתאם בין עוצמת זכות היסוד לבין משקלו של האינטרס הציבורי הנוגד כדי להצדיק פגיעה בזכות. עוצמת הפגיעה חייבת אף היא להשתלב במיתאם זה: 'פגיעה קשה בזכות חשובה שלא נועדה אלא להגן על אינטרס ציבורי חלש, עשויה להיחשב פגיעה במידה העולה על הנדרש' (השופט זמיר בבג"ץ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג(5) 241, 273 (1999))." (בג"ץ 7444/03 דקה נ' שר הפנים, פסקה 14 לפסק הדין (22.2.2010)).

73. המשיבה לא עשתה כך בענייננו. היא לא הציגה אף אינטרס ציבורי נוגד שמצדיק את המשך הפגיעה בעותרים, ואת כפייתם להמשיך ולנהל עררים והליכים משפטיים בעניין שנדון והוכרע. התנהלותה טבולה כל כולה בחוסר תום לב ובניסיונות חוזרים ונשנים להכביד על העותרים.

74. למעשה, גם "הטריק" המכביד הנוכחי – קבלת "החלטה חדשה"; טענה כי יש להגיש "ערר פנימי" למיצוי הליכים; ולאחר מכן לנהל עוד הליכים משפטיים בפני ערכאה אחרת – אינו חדש לעותרים. המשיבה ניסתה ללהטט בו גם במסגרת בר"ם 6848/19. בית המשפט העליון לא אפשר לה לעשות זאת וחתם את הסאגה.

75. ומעשה שהיה: כאמור, ביום 1.5.2022 הודיעה המשיבה לבית המשפט העליון, כי העותר זוהה על ידה כ"כנתין חבל נובה שבסודן". להודעה זו צירפה "החלטה חדשה" של גב' רונית אליאן, מנהלת אגף אשרות ומעמד, מיום 13.4.2022. על פי ההודעה שנמסרה לבית המשפט העליון, גב' אליאן החליטה "בנסיבות העניין הפרטניות ולפנים משורת הדין להורות על המשך מתן רישיון מסוג א/5 למשיב [העותר כאן, ע"פ] במסגרת ההליך המדורג, ותוך שהובהר כי הדבר ייעשה בכפוף להמשך עמידה בתנאי הנוהל". המשיבה הוסיפה, שככל שהעותרים מעוניינים לעשות כן, "מניין 21 הימים להגשת ערר פנימי על החלטה זו, בהתאם לנוהל הטיפול בבקשות ובעררים על החלטות לשכות ומטה רשות האוכלוסין וההגירה (מס' 1.6.0001), יימנה מיום הגשת ההודעה".

העתק ההודעה המשלימה בבר"ם 6848/19 מיום 1.5.2022 מצ"ב ומסומן ז'.

76. כלומר, המשיבה טענה שקיבלה "החלטה חדשה" תחת זו שנפסלה בעמ"ן 4789-12-16 – החלטה שאמנם נותנת לעותר רישיון ישיבה מסוג א/5 (רישיון ישיבה שניתן לעותר כבר בשנת 2019 לאחר פסק דינו של בית המשפט הנכבד), ואולם מותירה אותו במעמד זה ואינה מאפשרת לו לסיים את ההליך המדורג. לשיטתה, זוהי "החלטה חדשה", ועם קבלת "החלטה חדשה", יש להגיש עליה ערר פנימי בתוך לוח הזמנים שנקבע בנוהל שקבעה לעצמה, ולאחר מכן פתוחה הדרך לנהל הליך

משפטי חדש בפני בית הדין לעררים בירושלים, ובהמשך לכך בפני בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים.

77. העותרים התנגדו לכך. בית המשפט העליון קבע את בקשת רשות הערעור לעוד דיון, שהתקיים בפני ההרכב ביום 22.1.2023. "החלטתה החדשה" של גב' אליאן לא העלתה ולא הורידה. בית המשפט העליון לא העלה בדעתו שעל העותרים להוסיף ולנהל עררים והליכים משפטיים. בכל הנוגע לעניינם של העותרים, בית המשפט העליון הבהיר למשיבה מפי השופט עוזי פוגלמן: "אנחנו לא נותנים רשות ערעור". עוד הבהיר, שפסק דינו של בית המשפט הנכבד בעמ"ן 4789-12-16 "קיים ויש לנהוג כך" ביחס לעותרים. "יש פסק דין", אמר עוד. פסק הדין הפך חלוט.

אשר על כן, ומן הטעמים שנפרסו בעתירה ובמסמך זה, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבה להעניק לעותר אזורות ישראלית, בהתאם לסעיפים 5 ו-6(ד) לחוק האזרחות.

20 באפריל 2026

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרים